

Anteckningar från gruppdiskussionerna

171018 KiV seminariedag MU-avtal

ROSA GRUPPEN

Frågeställning: Vilka möjligheter och utmaningar ser du/ni med att anamma MU-avtalets principer?

Utgångspunkten är att det finns någon/några kommunala aktörer som vill engagera professionella personer där MU är förutsättning. Det är inte ovanligt att det saknas eller bara delvis uppfylls.

I grunden ligger en kommunal konstsyn som definierar sin ambition med konstens roll i samhället – som grund för det offentliga samtalet, inspiration till individer och element i gestaltningen av det offentliga rummet. Graden av professionalitet i utförande hänger ihop med graden av ambition i beställningen.

Var går gränsen mellan att ge verksamma konstnärer utställningsuppdrag eller stöd till utställningsverksamhet och människors behov av yta för att marknadsföra verksamheter av olika konstnärlig höjd? Hur värderar man utställningsersättningar å ena sidan och stöd för att skapa marknadsföringsförutsättningar å andra? Går det att hålla isär och hur påverkar det samhällets stöd?

Hur konstnären själv värderar sitt arbete spelar stor roll, men är inte den enda faktorn. Hur konstnären uppfattar sin ersättning spelar också roll – som ”i stället för den lön som en anställd har” eller som egenförtärande konsult på kortare eller längre uppdrag.

Hur ser vi på kommunens roll i att förordna MU-avtalet för aktörer i kommunen som man ger ekonomiskt stöd till? Är det ett stöd för att få bättre arbetsvillkor för konstnärer eller dödar man mindre aktörers lust att ordna MU-värdiga utställningar? Är det att lägga sig i föreningens inre angelägenheter? Finns andra vägar att gå i samma riktning?

För konstnären betyder medverkan på utställningar att man per definition är ”verksam”, oavsett om MU tillämpas eller inte. Det kan finnas ett mått av ”måste” för att få ihop ett CV, trots att det inte ger den inkomst man borde kunna förvänta sig. Utställningar ger ganska begränsade inkomster till en konstnär, till skillnad t ex från 1%-uppdragen, som går att leva på.

GULA GRUPPEN

Frågeställning: Vad kan konsekvensen bli om MU-avtalet inte skiljer på olika utställningsrum i konsthallar och dylikt? Vad kan det innebära det för konstnären? Vad kan det innebära för utställningsarrangören?

Hur fungerar det med lokaler som inte är bara eller ens primärt vikt till konstupställningar? Utomhus? Former som tangerar andra ersättningsområden, t ex STIM för ljudinstallationer?

Grundläggande fråga är vem det är som är upphovspersonen? Vem tar på sig ansvaret för idé och genomförande? Äger vederbörande konstverket så finns grund för att tillämpa MU-avtal.

MU-avtal utifrån en lokal. Vad får det för konsekvenser om man hanterar lokaler olika utifrån användningsområde, t ex ha en för etablerade konstnärer (med MU-avtal) och en för icke etablerade konstnärer (utan MU-avtal)?

Hur blir det när man, som i fallet Göteborgs konsthall, arbetar med konstnären i det offentliga rummet på konstnärens initiativ, dvs inte bjuder in konstnären. Vägledande uttalande från Kulturrådet är att vänta.

Det finns gränsdragningar mot upphovsrättslagen. Det är viktigt att hålla tag i grundprincipen i MU – nu levande konstnär som äger sitt verk.

RÖDA GRUPPEN

Frågeställning: MU-avtalet gäller för alla upphovspersoner som äger sina verk och som ställs ut av en statlig arrangör. Det är alltså arenan och inte konstnärens profession som omfattas av MU-avtalet. Vad kan det betyda för en utställningsarrangör och vad kan det betyda för en konstnär?

Det är svårt att budgetera verksamhetsåret om man inte är klar över vilka utställningar det ska omfatta eftersom MU-avtalskostnaderna blir så olika beroende på utställningsform och graden av delaktighet från konstnären.

Marknadsföring av utställningar kan vara marknadsföring av den kommunala verksamheten (t ex konsthallen) ELLER av konstnärskapet, men med angivande av var i kommunen man kan möta konstnärskapet. Är båda att hänföra till Medverkandekostnader och ska redovisas så?

Konstateras att kommunen ger ofta mer stöd än man tänkt på – medverkandeersättningar behöver inte betalas ut om kringkostnader som marknadsföring, hyror, resor, övernattningar etc betalas av beställaren. De ska dock redovisas som kostnader enligt MU-avtalet.

Nyttoaspekter på utställningsverksamhet och närvaro av konstnärer på orten är viktiga att kommunicera ur ett kommunalt perspektiv. Konstlivet är också en besöksmålsutvecklare.

GRÖNA GRUPPEN

Frågeställning: MU-avtalet ska professionalisera konstnärernas roll i utställningsarbetet, säkra ersättningsnivåerna och hjälpa konstnären att få skäligt betalt för allt extraarbete en utställning kan innebära. Men finns det pengar till konstnärerna? Och hur påverkar avtalet utställningsarrangörens ekonomi?

Kommunerna har ”ovetande” betalat mycket M. Kulturrådet behöver förtydliga hur man ska rapportera.

Det finns en stor lojalitet gentemot MU-avtalet bland handläggande personal i kommunerna.

Kan MU under någon omständighet bli tvingande? Ett mellanläge vore om det fanns villkor från stödgivande organisationer som t ex regionen.

Små fristående konsthallar (och andra utställningsarrangörer) har alltid svårt att klara mer kostnader, oavsett vad de består av.

En process för ett nyläge. Processen behöver hantera det faktum att pengapåsen är oförändrad och om MU ska tillämpas blir konsekvensen färre utställningar.

Det behövs ganska kraftfullt stöd för att lyfta frågan. Regionens satsning och KiVs seminarier är bra vägar. Regionens stöd behöver byggas ut så att det finns finansiering att söka även för utställningsarrangörer som inte har regionala uppdrag.

Svårt att få upp konstpolitiken i kommunen där man förlorar sig i stora förvaltningar med stora politikområden.

BLÅ GRUPPEN

Frågeställning: Vilka möjligheter och utmaningar ser du/ni med att anamma MU-avtalets principer?

För att ”fördela” kostnader skulle man kunna etablera samverkan mellan kommuner av olika storlek. Då skulle man t ex kunna engagera en etablerad konstnär tillsammans med en ny. Kostnaderna blir högre än för en konstnär åt gången, men mindre än två separata utställningar.

Kan man flytta en utställning blir M-kostnaderna ofta lägre än om man beställer två olika utställningar.

Förhandlingsprocessen skapar möjlighet för större jämlikhet mellan konstnärer och arrangörer.

Marknadsföringsarenor i institutioner som har MU-avtal ska omfattas av avtalet.

Både arrangörer och konstnärer kan ha åsikter mot MU-avtal.

/Antecknat av Gunlög Torstensson, Kulturstrateg Vara kommun